

Uczeń jako odbiorca i interpretator różnych tekstów kultury

Warsztaty dla nauczycieli języka polskiego

(4 godz. dydaktyczne)

Autor materiałów: dr Ewa Nowel

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Cele uczestnika zajęć

Znam:

- **zasadę** przyrostu wiedzy i umiejętności w kumulacyjnym modelu z podstawy programowej,
- **reguły** planowania umiejętności odbioru, interpretacji i analizy, różnych tekstów kultury w modelu psychodydaktycznym,
- **rolę działań** synektycznych w uczeniu się interpretacji,
- **funkcję** różnych tekstów kultury w kształceniu umiejętności odbiorczych, analizy i interpretacji na II i III etapie kształcenia.

Rozumiem:

- **związek** wiedzy teoretycznej (z zakresu dyscyplin macierzystych i psychologii uczenia się) w szkolnej lekturze na II i III etapie kształcenia,
- **role**: ucznia i nauczyciela w procesie przekształcania lektury wrażeniowej w lekturę rozumiejącą na II i III etapie kształcenia,
- **rolę** myślenia logicznego i niestereotypowego w uczeniu się interpretacji,
- **zależność** między specyficznymi cechami tekstu kultury a projektem metodycznym.

Umiem:

- **zaplanować** lekcję nakierowaną na kształcenie umiejętności analizy i interpretacji tekstu literackiego i plakatu dla uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum z użyciem działań synektycznych,
- formułować zadania do różnych tekstów kultury dla ucznia na II i III etapie kształcenia,
- **krytycznie ocenić** projekt metodyczny według kryteriów tzw. dobrego planu lekcji,
- **scharakteryzować** odbiorcę tekstu kultury na II i III etapie kształcenia, biorąc pod uwagę uwarunkowania szkolnego odbioru różnych tekstów kultury.

Przebieg spotkania i metody

I Wprowadzenie – konwersatorium:

- uwarunkowania szkolnej lektury na II i III etapie kształcenia,
- synektyka jako kierunek uczenia się interpretacji.

II Warsztat:

- scenariusz lekcji nakierowanej na kształcenie umiejętności odbioru (analizy i interpretacji) tekstu literackiego i plakatu
- sylwetka odbiorcy na II i III etapie kształcenia.

Dylematy szkolnego odbioru (1)

– uczeń świadomy uczestnik kultury

Dylematy szkolnego odbioru (2) - uwarunkowania szkolnej lektury

Dyscypliny
macierzyste

Psychologia
uczenia się

Metodologia
tekstu

Nazewnictwo
zakres wiedzy

Indywidualne
procesy
poznawcze

Kierowanie
procesami
poznawczymi

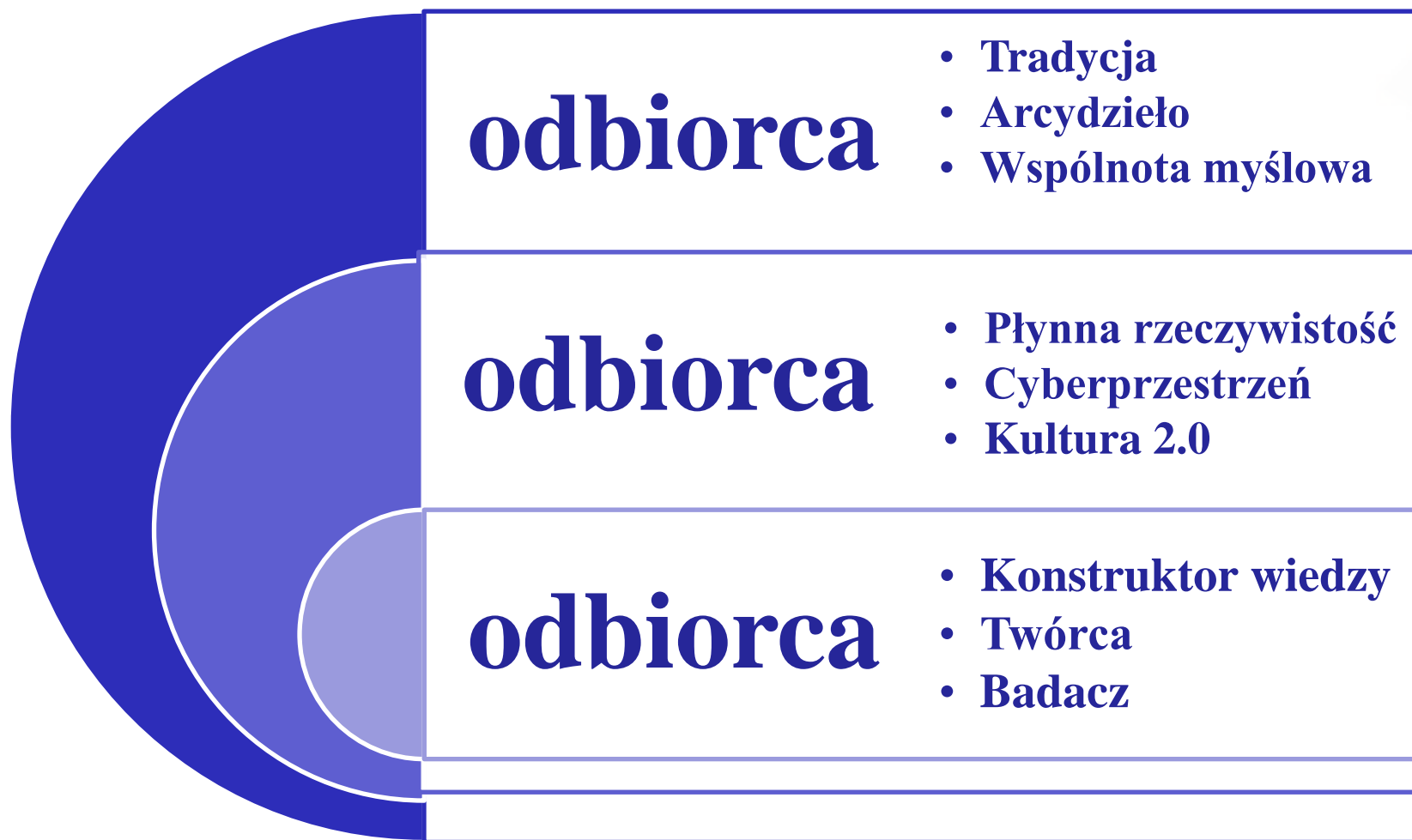
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Dylematy szkolnego odbioru (3) - uczeń i edukacyjne kody

Dylematy szkolnego odbioru (4) - lekcja jako proces uczenia się

[B. Chrzastowska, 2009, s. 56,57].

Dylematy szkolnego odbioru (5) – teoria w uczeniu się interpretacji

...prymat **lektury** nad **poetyką** oraz **interpretacji** nad **teorią literatury**.

B. Chrzastowska [2009, s.57]

„**Mózg** ucznia to miejsce pracy **nauczyciela**”

M. Spitzer [2002, s. 15]

Konstruktywizm to „**stwarzanie warunków do uczenia się** – od **zadawania pytań**, przez **dostarczanie źródeł** informacji, do stawiania **pytań przez uczących się i samodzielne porządkowanie** zdobytych informacji.”

S. Dylak [2009, s. 41]

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Dylematy szkolnego odbioru (6) – wymagania - podstawa programowa

uczy się rozpoznawać różne
teksty kultury [...]
oraz stosować odpowiednie
sposoby ich odbioru

Podstawa programowa przedmiotu *język polski*, II etap edukacyjny, klasy IV-VI, s. 29.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

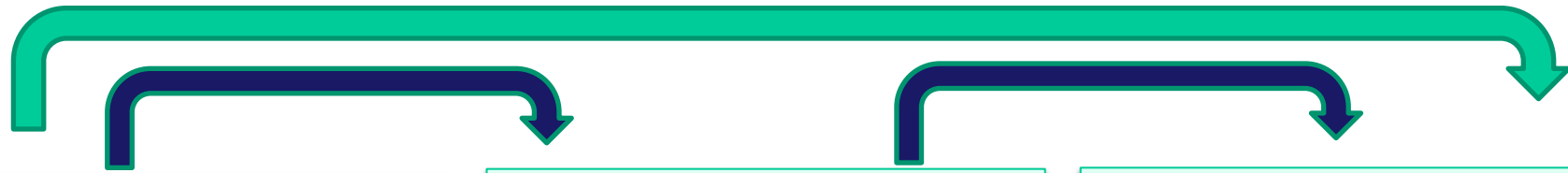

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Dylematy szkolnego odbioru (7) – wymagania podstawowa programowa

teksty kultury odpowiednie... ze względu na:

**Warunki –
wiedzę i
umiejętności
uczniów**

**Specyficzne
cechy
tekstu
kultury**

**Planowaną
zmianę/efekty
kształcenia**

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

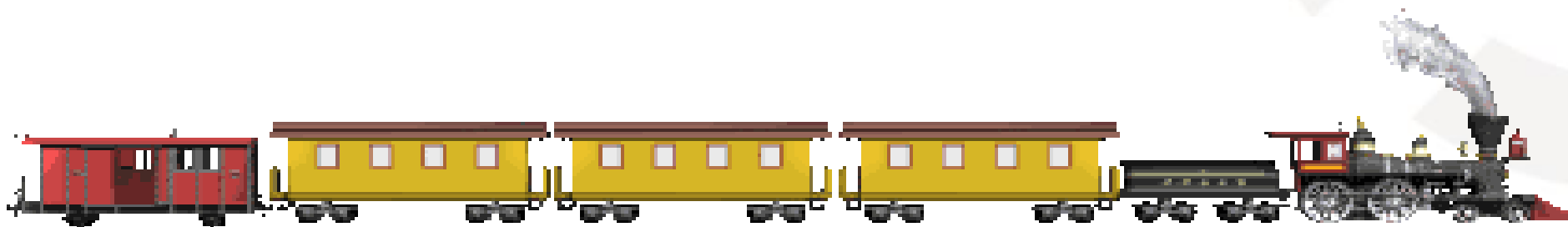
Podstawa programowa (1) - uczeń jako odbiorca: *wychowanie przedszkolne*

- kształtowanie czynności intelektualnych, potrzebnych dzieciom w **codziennych** sytuacjach i w **dalszej edukacji**,
- budowanie dziecięcej wiedzy o świecie **społecznym**, wprowadzenie dzieci w świat **wartości estetycznych**,
- stara się łączyć **przyczynę ze skutkiem** i **próbuję przewidywać**, co się może zdarzyć,
- **wyraża stany emocjonalne, pojęcia i zjawiska pozamuzyczne różnymi** środkami aktywności muzycznej,
- **odgrywa role** w zabawach parateatralnych, posługując się **mową, mimiką, gestem i ruchem; umie posługiwać się rekwizytami** (np. maską),
- **umie wypowiadać się w różnych** technikach plastycznych i przy użyciu **elementarnych** środków wyrazu,
- **rozumie sens informacji** podanych w formie uproszczonych **rysunków** oraz często stosowanych oznaczeń i symboli, np. **w przedszkolu, na ulicy, na dworcu**,
- w skupieniu **śłucha muzyki**, w tym także **muzyki poważnej**,
- **wykazuje zainteresowanie malarstwem, rzeźbą i architekturą** (także architekturą zieleni i architekturą wnętrz).

Podstawa programowa (2)

- uczeń jako odbiorca: *edukacja przedszkolna*

Dziecięca wiedza

- **codzienne** sytuacje
- **najbliższe** otoczenie
- **społeczeństwo**

SZKOŁA

Wspólnota kulturowa

- czynności **intelektualne**,
- świat **wartości estetycznych**,
- **rola** w zabawie parateatralnej,
- **sens** ikon z najbliższego otoczenia

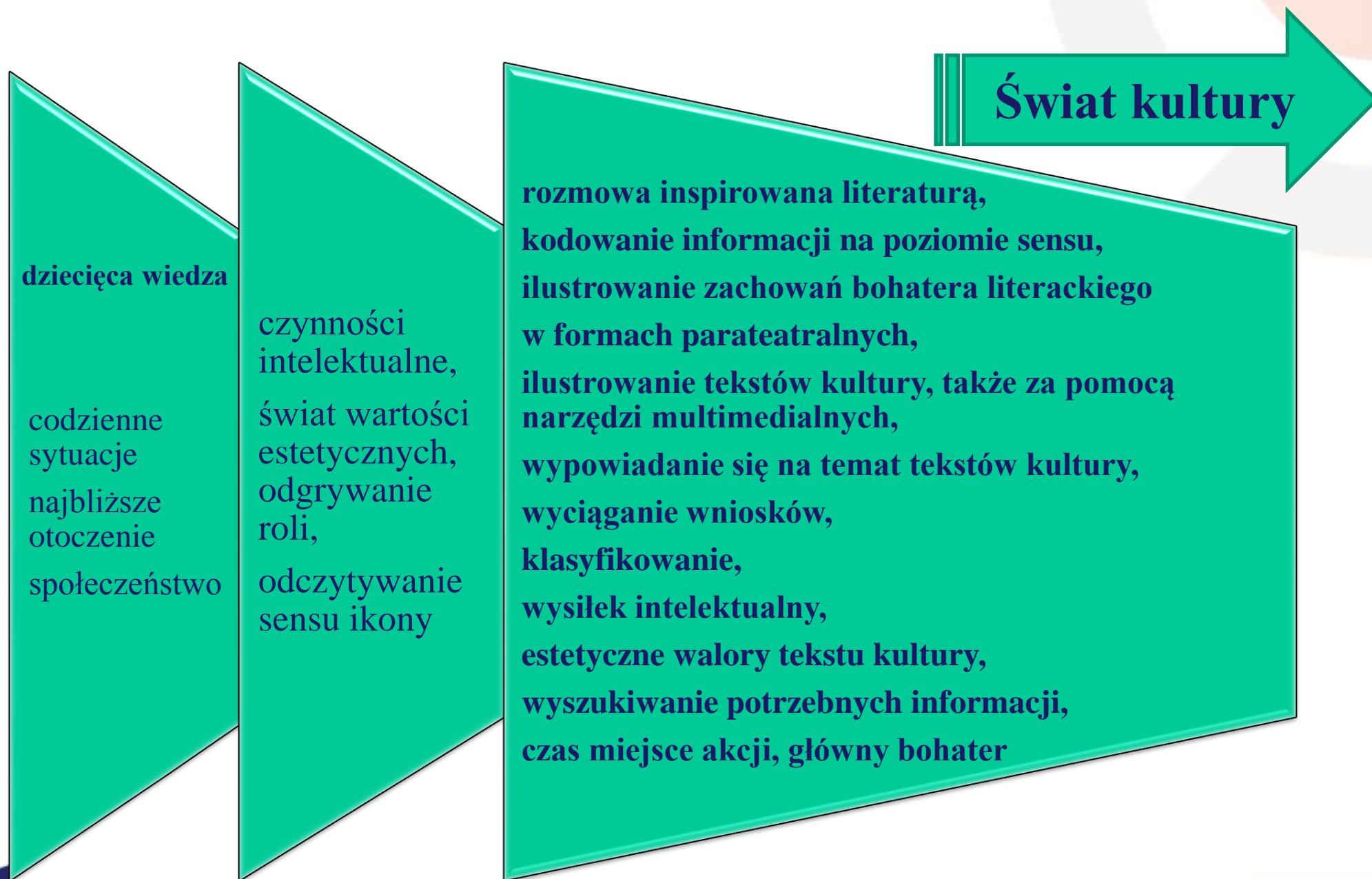
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Podstawa programowa (3) - zasoby ucznia po I etapie kształcenia

Podstawa programowa (4)

- edukacja wczesnoszkolna efekty edukacji polonistycznej

Uczeń kończący klasę III:

1) korzysta z informacji:

c) wyszukuje w tekście **potrzebne** informacje i w miarę możliwości korzysta ze słowników i encyklopedii **przeznaczonych dla dzieci** na I etapie edukacyjnym

2) analizuje i interpretuje teksty kultury:

- a) przejawia** wrażliwość **estetyczną**, **rozszerza zasób słownictwa** poprzez kontakt z dziełami literackimi,
- b) w tekście literackim zaznacza** wybrane **fragmenty**, **określa czas i miejsce akcji**, **wskazuje głównych bohaterów**,
- c) czyta teksty i recytuje wiersze**, z uwzględnieniem **interpunkcji i intonacji**,
- d) ma potrzebę** kontaktu z **literaturą i sztuką dla dzieci**, **czyta** wybrane przez siebie i wskazane przez nauczyciela książki, **wypowiada się** na ich temat.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Podstawa programowa (5)

- cele edukacji polonistycznej na II i III etapie kształcenia

Szkoła podstawowa (kl. IV-VI)	Gimnazjum
<p>Wymagania ogólne:</p> <p>I Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.</p> <p>Uczeń rozwija sprawność uważnego słuchania, czytania głośnego i cichego oraz umiejętność rozumienia znaczeń dosłownych i prostych znaczeń przenośnych; zdobywa świadomość języka jako wartościowego i wielofunkcyjnego narzędzia komunikacji, rozwija umiejętność poszukiwania interesujących go wiadomości, a także ich porządkowania oraz poznawania dzieł sztuki; uczy się rozpoznawać różne teksty kultury, w tym użytkowe, oraz stosować odpowiednie sposoby ich odbioru.</p>	<p>Wymagania ogólne</p> <p>I Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.</p> <p>Uczeń samodzielnie dociera do informacji; rozumie komunikaty o coraz bardziej skomplikowanej organizacji – werbalne i niewerbalne; podejmuje refleksję nad znaczeniami słów i dąży do ich dokładnego rozumienia; krytycznie ocenia zawartość komunikatów.</p>

Podstawa programowa (6)

- cele edukacji polonistycznej na II i III etapie kształcenia

Szkoła podstawowa (kl. IV-VI)	Gimnazjum
<p>II Analiza i interpretacja tekstów kultury.</p> <p>Uczeń poznaje teksty kultury odpowiednie dla stopnia rozwoju emocjonalnego i intelektualnego; rozpoznaje ich konwencje gatunkowe; uczy się je odbierać świadomie i refleksyjnie; kształtuje świadomość istnienia w tekście znaczeń ukrytych; rozwija zainteresowania różnymi dziedzinami kultury; poznaje specyfikę literackich i pozaliterackich sposobów wypowiedzi artystycznej; w kontakcie z dziełami kultury kształtuje hierarchię wartości, swoją wrażliwość, gust estetyczny, poczucie własnej tożsamości i postawę patriotyczną</p>	<p>II Analiza i interpretacja tekstów kultury.</p> <p>Uczeń doskonali sprawność <u>analizy i interpretacji tekstów kultury</u>; zyskuje nowe narzędzia, dzięki którym jego lektura jest coraz dojrzalsza, bardziej świadoma i samodzielna; poznaje nowe gatunki i konwencje literackie; wykorzystuje poznane pojęcia w refleksji o literaturze i wartościach; czyta teksty kultury odpowiadające charakterystycznej dla tego wieku wrażliwości – z zakresu literatury młodzieżowej i popularnej; stopniowo zaczyna poznawać dzieła klasyczne ważne dla kultury polskiej i światowej.</p>

Podstawa programowa (7)

- cele edukacji polonistycznej na III i IV etapie kształcenia

Gimnazjum	Liceum
<p>II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.</p> <p>Uczeń doskonali sprawność <u>analizy i interpretacji tekstów kultury</u>; zyskuje nowe narzędzia, dzięki którym jego lektura jest coraz dojrzała, bardziej świadoma i samodzielna; poznaje nowe gatunki i konwencje literackie; wykorzystuje poznane pojęcia w refleksji o literaturze i wartościach; czyta teksty kultury odpowiadające charakterystycznej dla tego wieku wrażliwości – z zakresu literatury młodzieżowej i popularnej; stopniowo zaczyna poznawać dzieła klasyczne ważne dla kultury polskiej i światowej.</p>	<p>II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.</p> <p>Uczeń stosuje w <u>analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki</u>; w <u>interpretacji tekstu wykorzystuje wiedzę o kontekstach</u>, w jakich może być on odczytywany; poznaje niezbędne dla lektury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki; odczytuje rozmaite sensy dzieła; dokonuje interpretacji porównawczej.</p>

Podstawa programowa (8) - wymagania, teksty kultury

dzieło malarskie

dzieło literackie

plakat

tekst kultury

rzeźba

reklama

film

słuchowisko radiowe

teledysk

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Podstawa programowa (9)

- cele edukacji polonistycznej na III i IV etapie kształcenia

Gimnazjum	Liceum
<p>II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.</p> <p>Uczeń doskonali sprawność <u>analizy i interpretacji tekstów kultury</u>; zyskuje nowe narzędzia, dzięki którym jego lektura jest coraz dojrzała, bardziej świadoma i samodzielna; poznaje nowe gatunki i konwencje literackie; wykorzystuje poznane pojęcia w refleksji o literaturze i wartościach; czyta teksty kultury odpowiadające charakterystycznej dla tego wieku wrażliwości – z zakresu literatury młodzieżowej i popularnej; stopniowo zaczyna poznawać dzieła klasyczne ważne dla kultury polskiej i światowej.</p>	<p>II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.</p> <p>Uczeń stosuje w <u>analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki</u>; w <u>interpretacji tekstu wykorzystuje wiedzę o kontekstach</u>, w jakich może być on odczytywany; poznaje niezbędne dla lektury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki; odczytuje rozmaite sensy dzieła; dokonuje interpretacji porównawczej.</p>

Analiza i interpretacja tekstu kultury (1)

- II i III etap kształcenia

Szkoła podstawowa (kl. IV-VI)

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Uczeń **zna teksty literackie i inne teksty kultury** wskazane przez nauczyciela.

1. Wstępne rozpoznanie. Uczeń:

- 1) **nazywa swoje** reakcje czytelnicze (np. wrażenia, emocje);
- 2) **konfrontuje** sytuację bohaterów z **własnymi** doświadczeniami;
- 3) **wyraża swój** stosunek do postaci.

Gimnazjum

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Uczeń **zna teksty literackie i inne teksty kultury** wskazane przez nauczyciela.

1. Wstępne rozpoznanie. Uczeń:

- 1) **opisuje** odczucia, które budzi **w nim** dzieło;
- 2) **rozpoznaje problematykę utworu.**

Analiza i interpretacja tekstu kultury (2) - II i III etap kształcenia

Szkoła podstawowa (kl. IV-VI)	Gimnazjum
<p>II/2. Analiza. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dostrzega swoistość artystyczną dzieła; 2) odróżnia fikcję artystyczną od rzeczywistości; 3) odróżnia realizm od fantastyki; 4) rozpoznaje w tekście literackim: porównanie, przenośnię, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy i objaśnia ich rolę; 5) rozpoznaje: wers, zwrotkę (strofę), rym, rytm, refren; odróżnia wiersz rymowany i nierymowany (biały); 9) omawia akcję, wyodrębnia wątki i wydarzenia; 10) charakteryzuje i ocenia bohaterów;	<p>II/2. Analiza. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przedstawia najistotniejsze treści wypowiedzi w takim porządku, w jakim występują one w tekście; 2) charakteryzuje postać mówiącą w utworze; 3) rozdziela narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz potrafi określić ich funkcje w utworze; 4) wskazuje funkcje użytych w utworze środków stylistycznych z zakresu słownictwa (neologizmów, archaizmów, zdrobnień, zgrubień, metafor), składni (powtórzeń, pytań retorycznych, różnego typu zdań i równoważników), fonetyki (rymu, rytmu, wyrazów dźwiękonaśladowczych);

Analiza i interpretacja tekstu kultury (3) - II i III etap kształcenia

Szkoła podstawowa (kl. IV-VI)	Gimnazjum
<p>3. Interpretacja. Uczeń:</p> <p>1) odbiera teksty kultury na poziomie dosłownym i przenośnym;</p> <p>2) objaśnia morał bajki oraz samodzielnie formułuje przesłanie baśni.</p>	<p>3. Interpretacja. Uczeń:</p> <p>1) przedstawia propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury i uzasadnia ją;</p> <p>2) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny;</p> <p>3) interpretuje głosowo wybrane utwory literackie (recytowane w całości lub we fragmentach).</p>

Analiza i interpretacja tekstu kultury (4) - II i III etap kształcenia

Szkoła podstawowa (kl. IV-VI)	Gimnazjum
<p>4. Wartości i wartościowanie.</p> <p>Uczeń:</p> <p>odczytuje wartości pozytywne i ich przeciwieństwa wpisane w teksty kultury (np. przyjaźń – wrogość, miłość – nienawiść, prawda – kłamstwo, wierność – zdrada).</p>	<p>4. Wartości i wartościowanie.</p> <p>Uczeń:</p> <p>1) ze zrozumieniem posługuje się pojęciami dotyczącymi wartości pozytywnych i ich przeciwieństw oraz określa postawy z nimi związane, np. patriotyzm-nacjonalizm, tolerancja-nietolerancja, piękno-brzydota, a także rozpoznaje ich obecność w życiu oraz w literaturze i innych sztukach;</p> <p>2) omawia na podstawie poznanych dzieł literackich i innych tekstów kultury podstawowe, ponadczasowe zagadnienia egzystencjalne, np. miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, nadzieja, wiara religijna, samotność, inność, poczucie wspólnoty, solidarność, sprawiedliwość; dostrzega i poddaje refleksji uniwersalne wartości humanistyczne;</p> <p>3) dostrzega zróżnicowanie postaw społecznych, obyczajowych, narodowych, religijnych, etycznych, kulturowych i w ich kontekście kształtuje swoją tożsamość.</p>

Analiza i interpretacja tekstu kultury (5) - III i IV etap kształcenia

Gimnazjum	Liceum
<p>3. Interpretacja. Uczeń:</p> <p>1) przedstawia propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury i uzasadnia ją;</p> <p>2) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny;</p> <p>3) interpretuje głośowo wybrane utwory literackie (recytowane w całości lub we fragmentach).</p>	<p>3. Interpretacja. Uczeń:</p> <p>1) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (np. słowa-klucze, wyznaczniki kompozycji);</p> <p>2) wykorzystuje w <u>interpretacji</u> utworu konteksty (np. literackie, kulturowe, filozoficzne, religijne);</p> <p>3) porównuje funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich;</p> <p>4) odczytuje treści alegoryczne i symboliczne utworu.</p>

Synektyka (1) w analizie i interpretacji tekstu kultury

Synektyka – technika twórczego myślenia, gra intelektualna, dezintegracja myślenia, odejście od schematu myślenia, zmiana konwencji myślenia metodą łączenia idei, które nie występują razem, „niepasujących do siebie”, łączenie rzeczy na co dzień niezależnych

[E. Jaskółowa, 2012]

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Synektyka (2) w analizie i interpretacji tekstu kultury

poszukiwanie związków przez skojarzenia

- budowanie **prostych** analogii: dwa różne pojęcia, terminy, przedmioty (związane ze specyfiką tekstu kultury),
- budowanie analogii **osobistych**: selekcja skojarzeń, nazywanie emocji, znalezienie skrajnych skojarzeń (oksymorony),
- **interpretacja oksymoronów z różnych** (dwóch wybranych perspektyw – swojej, bohatera, odbiorcy).

[E. Jaskółowa, 2012]

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Synektyka (3) w analizie i interpretacji tekstu kultury

Rodzaje analogii:

- **analogie bezpośrednie** - związki obiektów, ich cech lub funkcji, z najbliższego otoczenia,
- **analogia symboliczna** – związki problemu wyrażonego znakiem – symbolem,
- **analogia personalna** (antropomorficzna) – związki oparte na osobistej identyfikacji z badanymi elementami, osobistych doznaniach,
- **analogia fantastyczna** (wyobrażeniowa) – nieskrępowana, oparta na fantazjowaniu.

[W. Limont, 1994]

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

z dosłowności do przenośni...

Wisława Szymborska

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Planowanie lekcji (1) – odbiór różnych tekstów kultury na II i III etapie kształcenia

Planowanie lekcji nakierowanej na odbiór różnych tekstów kultury ćwiczenie

Cel ćwiczenia:

kryteria oceny scenariusza

Metoda:

Proszę wyobrazić sobie, że ocenia Pani/Pan scenariusz lekcji nakierowanej na odbiór tekstu kultury. Jakie pytania towarzyszą takiej ocenie? Proszę sformułować listę takich pytań.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Planowanie lekcji (2) – odbiór różnych tekstów kultury na II i III etapie kształcenia

zadania dla grup

Grupa I

proszę przygotować scenariusz lekcji do wiersza A. Bursy, „Zgaśnij księżycu” dla uczniów szkoły podstawowej

Grupa II

proszę przygotować scenariusz lekcji do wiersza A. Bursy, „Zgaśnij księżycu” dla uczniów gimnazjum,

Grupa III

proszę przygotować scenariusz lekcji do plakatu R. Olbińskiego [„Cała Polska czyta dzieciom”] dla uczniów szkoły podstawowej

Grupa IV

proszę przygotować scenariusz lekcji do plakatu R. Olbińskiego [„Cała Polska czyta dzieciom”] dla uczniów gimnazjum

Grupa V

proszę przygotować scenariusz lekcji do fragmentu bajki L. Kołakowskiego, „Piękna twarz” dla uczniów szkoły podstawowej

Grupa VI

proszę przygotować scenariusz lekcji do fragmentu bajki L. Kołakowskiego, „Piękna twarz” dla uczniów gimnazjum

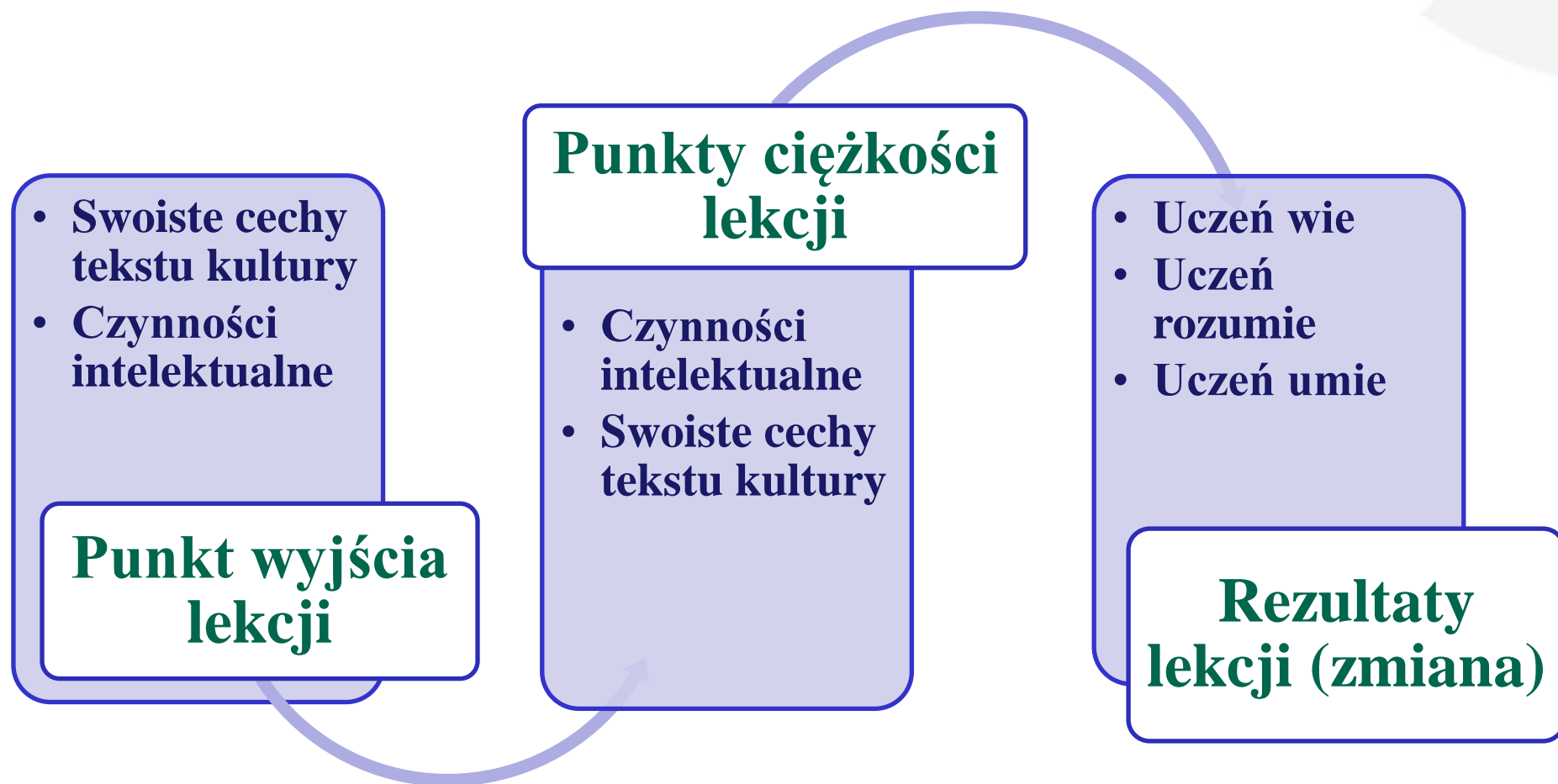
Planowanie lekcji (3) – odbiór różnych tekstów kultury na II i III etapie kształcenia

Schemat scenariusza lekcji:

- temat lekcji,
- ogólny cel lekcji,
- operacyjne cele lekcji – analiza, interpretacja,
- przebieg lekcji (zadania dla ucznia),
- sposoby sprawdzenia efektów.

Planowanie lekcji (4) – odbiór różnych tekstów kultury na II i III etapie kształcenia

Planowanie lekcji (5) – odbiór różnych tekstów kultury na II i III etapie kształcenia, swoiste cechy tekstu kultury

Andrzej Bursa, „Zgaśnij księżycu”

- kołysanka przewrotna,
  - liryka zwrotu do adresata,
  - niewyczerpanie interpretacyjne tekstu: niejasność sytuacji komunikacyjnej,
  - intencjonalność dwuwartościowa,
  - metafora obrazowa,
-
- kołysanka,
  - budowa stroficzna,
  - zaakcentowany motyw,
  - bliski uczniowi krąg tematyczny,
  - dziecięcy bohater,
  - swoisty „realizm”,
  - tajemnica.

Planowanie lekcji (6) – odbiór różnych tekstów kultury na II i III etapie kształcenia, swoiste cechy tekstu kultury

Rafał Olbiński plakat „Cała Polska czyta dzieciom”

- obraz fantastyczny,
- gra wyobraźni,
- bogactwo środków wyrazu,
- rozpoznawalne elementy,

- surrealizm,
- symbolika snu,
- niewyczerpanie interpretacyjne,
- wielość kodów.

Planowanie lekcji (6) – odbiór różnych tekstów kultury na II i III etapie kształcenia, swoiste cechy tekstu kultur

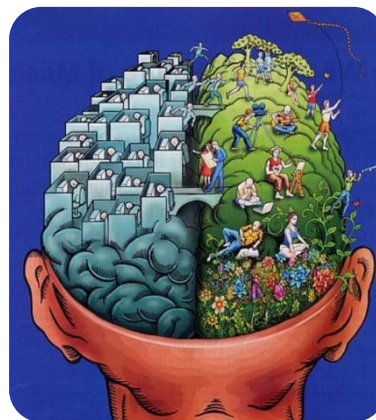
Leszek Kołakowski, „Piękna twarz” (fragment)

- niewyczerpanie interpretacyjne (bajka dla dużych i małych),
- filozoficzny wymiar tekstu,
  - bajka,
  - tradycyjny narrator,
  - wyrazista sytuacja,
  - wyrazista postać,
  - opozycja poglądów.

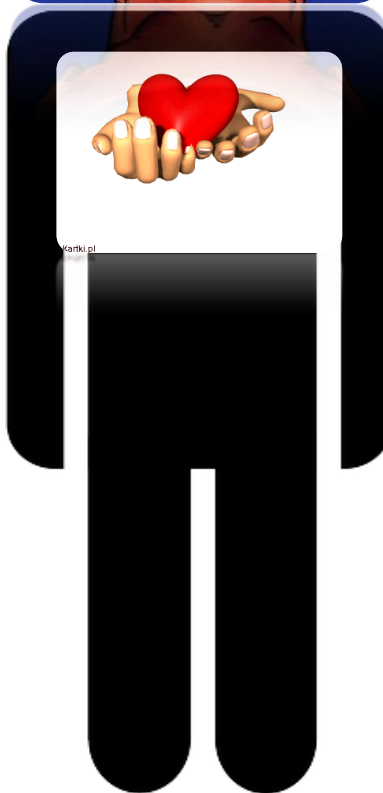

Sylwetka odbiorcy na II i III etapie kształcenia (1)

myślenie konwergencyjne,
myślenie dywergencyjne,
konstruktywizm,
neurodydaktyka

dziecięce, swoje,
we wspólnocie
kulturowej,
znakowej

nazywa, szuka,
proponuje odczytanie,
używa pojęć

wie, rozumie

odczuwa, wyraża

**wykonuje:
analizuje,
interpretuje**

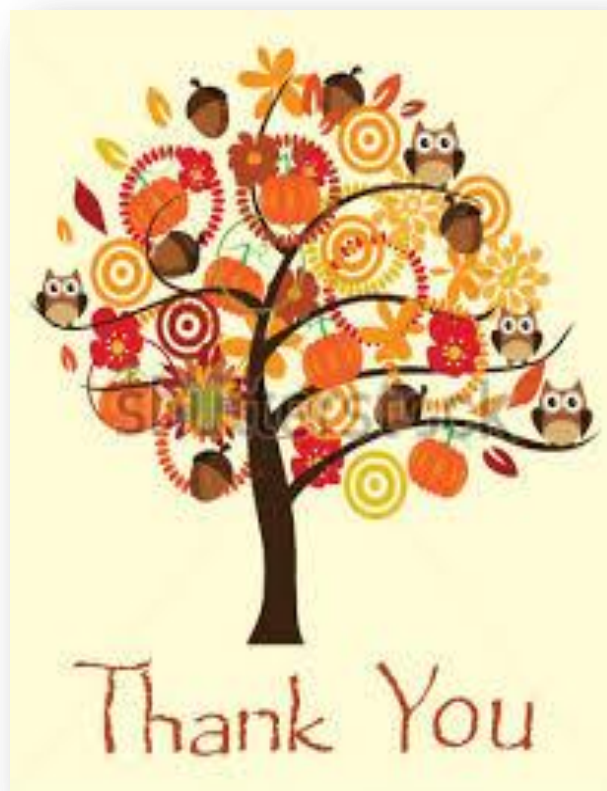

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany z Unii Europejskiej w ramach
Europejskiego Funduszu Społecznego